

Nieuwe Chris Maene-vleugel

Het beste van twee werelden

Daniel Barenboim presenteerde in 2015 een vleugel die de kracht, stabiliteit en het toucher van de moderne concertvleugel met de transparante klank en de kleurregisters van diens rechtsnarige voorloper in zich verenigt. Een sensatie. Het instrument werd exclusief voor Barenboim gebouwd door Chris Maene. Nu is daar fase twee: de vleugel, die luistert naar de naam Chris Maene, wordt in productie genomen.

In 1859 begon Steinway met een nieuw concept dat door alle andere bouwers werd overgenomen: de bassnaren werden gekruist over de snaren van het middenregister aangebracht. Ook werden de zangbodems anders gemaakt, met de nerven van het hout diagonaal. Hierdoor mengt de klank veel meer dan tot dan toe het geval was. Voorheen hadden vleugels niet alleen een kleiner geluid, maar door de totaal andere constructie, met de nerven van de zangbodem parallel aan de eveneens parallel geplaatste snaren, stonden de tonen meer op zichzelf. Je hoorde bijvoorbeeld een trombonesectie met afzonderlijke tonen in de bas, maar ook in de discant was het effect volkomen anders. Door die klank raakte Barenboim in 2011 geïnspireerd toen hij op een vleugel van Franz Liszt speelde. Hij droomde van een modern instrument met die heldere

klank en de definitie van elke toon afzonderlijk op dat instrument. Uiteindelijk kwam hij in contact met Chris Maene, een specialist op het gebied van de historische piano's, met een eigen collectie van meer dan 300 instrumenten. Wolf Leye van de Chris Maene Factory vertelt: "We bouwen al decennialang kopieën van historische instrumenten, zoals in 2010 van een Pleyel uit 1843. Dat is een piano die met een metalen frame - weliswaar nog geen gietijzer - en vilten hamerkoppen al een heel eind in de richting gaat van een moderne concertvleugel."

'Cherry picking'

De nieuwe Maene is een optelsom van ervaring met historische én moderne instrumenten. Leye: "Door

Chris Maene tijdens de productie van zijn vleugellijn.

historische instrumenten te bouwen en restaureren van verschillende bouwers, die in hun tijd vaak concurrenten waren (bijvoorbeeld Érard en Pleyel), hebben we een unieke expertise uitgebouwd. Hierdoor weten wij vandaag vaak meer over deze instrumenten dan de bouwers in hun tijd konden weten. Echter, bij het bouwen van replica's is er geen ruimte voor eigen inbreng of creativiteit. De kopie moet exact zijn."

En die creativiteit was er bij Chris Maene, want hij koesterde al lang de wens om een eigen, moderne concertvleugel te bouwen, gebaseerd op historische én moderne principes. Een instrument waarin alle vergaarde kennis kon worden toegepast. Het contact met Barenboim en het wederzijds respect - pianist en pianobouwer noemen elkaar maestro - zorgden voor een stroomversnelling.

Leye: "Dit project is een beetje *cherry picking* van de beste zaken uit de historie, maar je kunt ook niet zomaar alles combineren. Het concept behelst meer dan rechtsharigheid, ook de positie van de brug ten overstaande van de zangbodem is heel belangrijk. Nieuw is ook de gepatenteerde zangbodem, met de houtnerf parallel aan de snaren. Behalve in de discant, waar het hout met de nerf gekruist op de snaren is aangebracht. Daarvan bestaan geen voorbeelden in de geschiedenis, dat is een eigen uitvinding. Verder heeft de vleugel een gietijzeren frame, een modern mechaniek en een rim, gebogen uit één stuk, zoals ook Steinway dat doet."

Alternatief

In de eerste twee vleugels schuilden vierduizend uren onderzoek. "Nu is dat niet meer nodig, al is dit concept nog vrij nieuw en kunnen we bepaalde onderdelen zeker nog optimaliseren. Hoe dan ook is de doorlooptijd van een vleugel al snel een jaar."

Geleidelijk gaat de productie omhoog naar dertig vleugels per jaar. "Dat is iets wat we in dit gebouw goed kunnen realiseren. De interesse is groot, de eerste vleugels zijn al verkocht, er worden cd's opgenomen met de instrumenten. Belangrijk is ook te melden dat er aan het onderhoud geen speciale eisen worden gesteld, in tegenstelling tot historische piano's waarbij dit wel het geval is. Elke goede stemmer kan deze vleugel stemmen."

Maene wilde niet met carbon of andere nieuwe materialen de bestaande piano verbeteren, maar juist innoveren met een wezenlijk alternatief klankidroom. "We prijzen ons gelukkig dat we dit samen konden doen met Barenboim. Kijkend naar onze historische collectie is er altijd een samenwerking geweest tussen pianisten, componisten en instrumentbouwers. De link tussen pianisten en stemmers is er nog altijd. Toppianisten weten zeker veel over afregeling en intonatie, maar qua bouw ligt dat stil en het is fijn om die

dynamiek weer nieuw leven in te blazen." Maene nodigt graag pianisten uit om de piano te proberen. "Je moet het toch zelf ervaren. Iedereen zegt dat het anders is. Dat willen we ook horen. Het is niet beter of slechter, maar anders. Niet radicaal, maar een moderne, nieuwe manier om de muziek tot klinken te brengen: een waardig alternatief."

ERIC SCHOONES

Meer informatie: www.maene.be